

PREGLED PODATKOV ZA KRAVE LISASTE PASME S STATUSOM ODBRANE BIKOVSKE MATERE V LETU 2013

Priprava: Betka Logar, Kmetijski inštitut Slovenije

Vir podatkov: Centralna podatkovna zbirka Govedo, Kmetijski inštitut Slovenije, pregled pripravljen glede na stanje v registru BM dne 18.07.2013

Za lisasto pasmo je bilo za leto 2013 v Sloveniji odbranih 263 bikovskih mater (BM). Na novo je bilo odbranih 65 bikovskih mater, ostale so imele status odbrane BM tudi že v prejšnjem letu. Za usmeritev v prirejo mleka je bilo odbranih 308 BM, 62 pa za kombinirano usmeritev. Zaradi precejšnjega števila BM z več kot 13 % druge pasme (24) v poročilu podatke prikazujemo ločeno za krave z do 13 % druge pasme in z več kot 13 % druge pasme, ponekod pa tudi skupaj.

V tabeli 1 je prikazan pasemski sestav BM odbranih za LS pasmo za leto 2013 po zavodih in skupaj. BM z 87 in več odstotki LS pasme so prikazane v treh delih, posebej tiste brez genov druge pasme (100 % LS), posebej BM z do 13 % druge pasme in še obe skupini skupaj. Potomci bikovskih mater z nad 13 % druge pasme in plemenskih bikov lisaste pasme (100% LS) zaradi prevelikega odstotka druge pasme ne bodo izpolnjevali kriterijev za vpis v glavni del rodovniške knjige za lisasto pasmo, torej ne morejo biti čistopasemske plemenske živali.

Tabela 1: Pasemski sestav bikovskih mater v letu 2013 odbranih za lisasto pasmo

Delež LS	Zavod	Število
100% LS	MS	12
100% LS	PT	17
100% LS	CE	4
100% LS	KR	4
100% LS	LJ	6
100% LS	Skupaj	43
87 - 99% LS	MS	49
87 - 99% LS	PT	96
87 - 99% LS	CE	9
87 - 99% LS	KR	23
87 - 99% LS	LJ	19
87 - 99% LS	Skupaj	196
87 - 100% LS	MS	61
87 - 100% LS	PT	113
87 - 100% LS	CE	13
87 - 100% LS	KR	27
87 - 100% LS	LJ	25
87 - 100% LS	Skupaj	239
75 - 86% LS	MS	2
75 - 86% LS	PT	4
75 - 86% LS	CE	1
75 - 86% LS	KR	12
75 - 86% LS	Skupaj	19
50 - 74% LS	MS	1
50 - 74% LS	PT	4
50 - 74% LS	Skupaj	5
<87% LS	Skupaj	24

Število bikovskih mater in število rej z odbranimi bikovskimi materami v letu 2013 po zavodih je prikazano v tabeli 2. V tabeli 3 so prikazani očetje, katerih vsaj pet potomk ima status odbrane bikovske matere v letu 2013.

Tabela 2:Število bikovski mater (BM) po usmeritvah in skupaj in število rej po zavodih

Zavod	Število BM			Število rej BM
	ML	ME	Skupaj	
MS	61	3	64	33
PT	114	7	121	56
CE	11	3	14	10
KR	38	1	39	24
LJ	23	2	25	13
Skupaj	247	16	263	136

Zavod - Območni zavod Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije; MS - Zavod Murska Sobota, PT - Zavod Ptuj, CE- Zavod Celje, KR – Zavod Kranj, LJ - Zavod Ljubljana, NM - Zavod Novo mesto

Tabela 3:Očetje, po katerih je odbranih vsaj pet bikovskih matere (BM)

Oče	Število BM
HOLKO	22
ETER	16
RAGEL	16
EMAVS	10
WEINOLD	9
WATERBERG	9
RUMBA	7
MONTE	7
RATGEBER	6
VANSTEIN	5
STREL	5
HUTMANN	5
POLDI	5

Lastnosti mlečnosti

Pri pregledu lastnosti mlečnosti podajamo povprečja vseh zaključenih standardnih laktacij (tabela 4, tabela 5, tabela 6) in povprečja v prvih standardnih laktacijah (tabela 7, tabela 8, tabela 9). Najprej so prikazani rezultati za vse odbrane bikovske matere LS pasme s statusom BM v letu 2013 po usmeritvah in skupaj (tabela 4, tabela 7). Ločeno podajamo še rezultate za odbrane bikovske matere, ki imajo manj kot 87 % lisaste pasme (tabela 5, tabela 8). Podatki bikovskih mater lisaste pasme in bikovskih mater z manj kot 87 % lisaste pasme pa so združeni tudi v skupni prikaz (tabela 6, tabela 9).

Tabela 4: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti pri bikovskih materah lisaste pasme v letu 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	3	6887±580	285,0±7,0	4,16±0,38	225,3±19,2	3,27±0,01
ME	PT	7	6204±703	244,6±22,9	3,97±0,41	214,0±20,9	3,46±0,15
ME	CE	3	5482±769	203,3±50,0	3,67±0,42	191,7±30,5	3,49±0,12
ME	KR	1	5788±0	239,0±0,0	4,13±0,00	216,0±0,0	3,73±0,00
ME	LJ	2	5268±461	199,0±18,4	3,78±0,02	192,0±17,0	3,64±0,01
ME	Skupaj	16	6054±798	238,4±38,4	3,93±0,37	209,3±23,1	3,47±0,16
ML	MS	58	8035±1586	320,2±58,7	4,01±0,39	276,9±57,7	3,44±0,16
ML	PT	106	7283±918	290,0±38,4	4,00±0,41	251,9±32,4	3,46±0,19
ML	CE	10	7271±683	266,1±46,9	3,64±0,42	249,3±26,4	3,43±0,17
ML	KR	26	7111±875	297,9±47,9	4,20±0,49	242,0±30,7	3,40±0,14
ML	LJ	22	6949±968	278,3±40,2	4,02±0,38	238,5±37,8	3,43±0,21
ML	Skupaj	222	7426±1177	296,6±48,3	4,01±0,42	255,8±42,5	3,44±0,18
Skupaj	Skupaj	238	7334±1205	292,7±49,8	4,01±0,42	252,7±43,1	3,45±0,18

N - število BM za katere so prikazani podatki

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 5: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti pri bikovskih materah z manj kot 87 % lisaste pasme v letu 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ML	MS	3	8713±430	398,7±34,3	4,58±0,26	292,7±8,1	3,36±0,07
ML	PT	8	7072±877	287,1±52,3	4,04±0,38	251,1±31,1	3,56±0,14
ML	CE	1	7490±0	279,0±0,0	3,72±0,00	265,1±0,0	3,53±0,00
ML	KR	12	8216±1392	333,3±81,4	4,05±0,60	278,8±46,6	3,39±0,15
Skupaj	Skupaj	24	7867±1249	323,8±73,8	4,10±0,51	270,7±39,6	3,45±0,16

N - število BM za katere so prikazani podatki

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 6: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti pri bikovskih materah odbranih za lisasto pasmo v letu 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	3	6887±580	285,0±7,0	4,16±0,38	225,3±19,2	3,27±0,01
ME	PT	7	6204±703	244,6±22,9	3,97±0,41	214,0±20,9	3,46±0,15
ME	CE	3	5482±769	203,3±50	3,67±0,42	191,7±30,5	3,49±0,12
ME	KR	1	5788±0	239,0±0,0	4,13±0,00	216,0±0,0	3,73±0,00
ME	LJ	2	5268±461	199,0±18,4	3,78±0,02	192,0±17,0	3,64±0,01
ME	Skupaj	16	6054±798	238,4±38,4	3,93±0,37	209,3±23,1	3,47±0,16
ML	MS	61	8068±1555	324,0±60,0	4,04±0,40	277,7±56,4	3,44±0,16
ML	PT	114	7268±913	289,8±39,2	4,00±0,41	251,8±32,2	3,47±0,19
ML	CE	11	7291±651	267,3±44,6	3,65±0,40	250,7±25,5	3,44±0,16
ML	KR	38	7460±1168	309,1±61,6	4,15±0,52	253,6±39,8	3,40±0,14
ML	LJ	22	6949±968	278,3±40,2	4,02±0,38	238,5±37,8	3,43±0,21
ML	Skupaj	246	7469±1189	299,2±51,8	4,02±0,43	257,3±42,4	3,44±0,18
Skupaj	Skupaj	262	7382±1216	295,5±53,0	4,01±0,43	254,3±43,0	3,45±0,18

USM – usmeritev; ML - usmeritev v prirejo mleka, ME – kombinirana usmeritev

N - število BM za katere so prikazani podatki

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 7: Povprečja za lastnosti mlečnosti v prvi standardni laktaciji za krave lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	3	6009±1066	240,3±33,2	4,02±0,19	197,0±38,6	3,27±0,07
ME	PT	7	5439±900	215,6±29,7	4,01±0,47	184,3±28,2	3,40±0,17
ME	CE	3	5654±1105	210,7±57,3	3,70±0,45	196,3±42,2	3,47±0,14
ME	KR	1	5454±0	222,0±0,0	4,07±0,00	196,0±0,0	3,59±0,00
ME	LJ	2	4838±1109	196,0±53,7	4,03±0,18	175,5±33,2	3,65±0,15
ME	Skupaj	16	5512±915	217,3±36,2	3,96±0,37	188,6±29,8	3,43±0,18
ML	MS	58	7285±1342	289,8±50,4	4,00±0,38	249,8±50,7	3,42±0,20
ML	PT	106	6657±963	266,3±41,9	4,02±0,42	229,0±35,4	3,44±0,22
ML	CE	10	6579±460	245,4±40,5	3,73±0,55	221,1±21,7	3,36±0,18
ML	KR	26	6543±779	271,3±40,3	4,16±0,45	221,4±26,3	3,39±0,14
ML	LJ	22	6359±999	257,5±36,7	4,07±0,38	215,1±36,6	3,38±0,21
ML	Skupaj	222	6775±1085	271,3±44,9	4,02±0,42	231,8±40,2	3,42±0,20
Skupaj	Skupaj	238	6690±1119	267,6±46,3	4,02±0,42	228,9±41,0	3,42±0,20

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 8: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti v prvi standardni laktaciji za krave z manj kot 87 % lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ML	MS	3	8089±436	367,3±13,6	4,54±0,13	271,7±22,7	3,36±0,16
ML	PT	8	6723±576	268,3±35,2	3,99±0,36	237,6±24,3	3,53±0,15
ML	CE	1	6023±0	224,0±0,0	3,72±0,00	210,0±0,00	3,49±0,00
ML	KR	12	7634±1568	309,4±82,5	4,07±0,64	261,2±50,7	3,44±0,21
Skupaj	Skupaj	24	7320±1273	299,4±69,9	4,09±0,52	252,5±41,2	3,46±0,18

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 9: Povprečja in standardne deviacije za lastnosti mlečnosti v prvi standardni laktaciji pri bikovskih materah odbranih za lisasto pasmo v letu 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)
ME	MS	3	6009±1066	240,3±33,2	4,02±0,19	197,0±38,6	3,27±0,07
ME	PT	7	5439±900	215,6±29,7	4,01±0,47	184,3±28,2	3,40±0,17
ME	CE	3	5654±1105	210,7±57,3	3,70±0,45	196,3±42,2	3,47±0,14
ME	KR	1	5454±0	222,0±0,0	4,07±0,00	196,0±0,0	3,59±0,00
ME	LJ	2	4838±1109	196,0±53,7	4,03±0,18	175,5±33,2	3,65±0,15
ME	Skupaj	16	5512±915	217,3±36,2	3,96±0,37	188,6±29,8	3,43±0,18
ML	MS	61	7325±1322	293,6±52,0	4,03±0,39	250,9±49,8	3,42±0,20
ML	PT	114	6662±939	266,5±41,3	4,01±0,41	229,6±34,7	3,45±0,21
ML	CE	11	6529±467	243,5±38,9	3,73±0,52	220,1±20,9	3,37±0,17
ML	KR	38	6888±1185	283,4±58,6	4,13±0,51	234,0±39,8	3,40±0,17
ML	LJ	22	6359±999	257,5±36,7	4,07±0,38	215,1±36,6	3,38±0,21
ML	Skupaj	246	6828±1114	274,0±48,5	4,03±0,43	233,9±40,7	3,42±0,20
Skupaj	Skupaj	262	6748±1145	270,5±49,6	4,02±0,43	231,1±41,5	3,43±0,20

* - pomen oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Plemenske vrednosti

V sklopu plemenskih vrednosti (PV) prikazujemo rezultate za lastnosti mlečnosti v standardni laktaciji, posebej podatke za BM LS pasme (tabela 10) in posebej za BM z manj kot 87 % LS pasme (tabela 11). Prikazane so standardizirane plemenske vrednosti (PV12) za lastnosti mlečnosti v standardni laktaciji. Plemenske vrednosti izhajajo iz zadnjega (glede na 18.07.2013) uradnega nacionalnega obračuna plemenskih vrednosti, ki je bil izveden na Biotehniški fakulteti, Oddeleku za zootehniko.

Tabela 10: Povprečja in standardne deviacije plemenskih vrednosti za lastnosti mlečnosti za krave lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)	IBM
ME	MS	3	120±15	116±12	94±6	120±19	95±7	120±18
ME	PT	7	110±11	106±10	95±11	111±11	99±12	111±11
ME	CE	3	97±8	93±11	95±20	97±5	103±13	96±5
ME	KR	1	95±0	92±0	97±0	101±0	122±0	99±0
ME	LJ	2	96±11	93±10	93±4	104±16	122±9	102±16
ME	Skupaj	16	107±14	103±13	95±10	109±14	104±14	108±13
ML	MS	58	128±12	122±13	94±13	130±12	100±12	129±12
ML	PT	102	122±10	119±10	98±14	125±10	102±14	124±9
ML	CE	10	128±10	119±11	87±12	129±10	98±16	128±10
ML	KR	25	119±8	119±10	101±14	120±9	97±12	120±9
ML	LJ	22	121±9	118±11	99±12	122±9	99±12	122±9
ML	Skupaj	217	123±10	120±11	97±14	126±11	100±14	125±11
Skupaj	Skupaj	233	122±11	119±12	97±14	124±12	101±14	124±12

IBM - indeks beljakovin in maščobe

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 11: Povprečja in standardne deviacije plemenskih vrednosti za lastnosti mlečnosti za krave z manj kot 87 % lisaste pasme s statusom bikovske matere v letu 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N	Mleko (kg)	Maščoba (kg)	Maščoba (%)	Beljakovine (kg)	Beljakovine (%)	IBM
ML	MS	3	134±10	137±11	110±5	135±12	97±3	136±12
ML	PT	8	124±7	120±7	96±11	129±7	105±11	128±7
ML	CE	1	118±0	118±0	100±0	123±0	104±0	123±0
ML	KR	12	133±14	128±12	99±21	134±12	100±14	134±12
ML	Skupaj	24	129±12	126±11	99±16	132±10	101±12	131±10
Skupaj	Skupaj	24	129±12	126±11	99±16	132±10	101±12	131±10

IBM - indeks beljakovin in maščobe

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Telesne mere

Za krave LS pasme s statusom BM v letu 2013 po usmeritvah, zavodih in skupaj so povprečja telesnih mer prikazana v tabeli 12, povprečja telesnih mer za krave z manj kot 87 % LS pasme pa v tabeli 13. Telesne mere višina vihra (VV), višina križa (VK), dolžina telesa (DT) in obseg prsi (OP) se izmeri ob odbiri BM. Običajno merjenje izvaja strokovni tajnik ali pa selekcionist območnega zavoda.

Tabela 12: Povprečja in standardne deviacije telesnih mer (VV - višina vihra, VK - višina križa, DT - dolžina telesa, OP-obseg prsi) pri bikovskih materah lisaste pasme odbranih za leto 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(VV)	VV (cm)	N(VK)	VK (cm)	N(DT)	DT (cm)	N(OP)	OP (cm)
ME	KR	1	141,0±0,0	1	143,0±0,0	1	143,0±0,0	1	223,0±0,0
ME	LJ	2	141,5±2,1	2	147,0±2,8	2	145,5±2,1	2	212,0±4,2
ME	MS	2	143,5±0,7	2	145,5±3,5	2	146,0±7,1	2	210,5±2,1
ME	PT	3	143,0±6,9	3	146,7±7,2	2	150,5±0,7	3	225,3±6,5
ME	Skupaj	8	142,5±3,9	8	146,0±4,4	7	146,7±4,1	8	218,0±8,3
ML	CE	6	140,2±1,8	6	143,3±1,9	6	142,3±3,7	6	214,5±8,0
ML	KR	16	140,9±2,9	16	144,5±3,1	16	142,9±2,9	16	208,4±7,2
ML	LJ	15	140,5±1,9	15	145,5±2,4	14	143,1±3,5	15	211,5±6,1
ML	MS	32	141,8±3,2	32	146,3±2,7	29	147,1±5,2	32	212,8±9,7
ML	PT	48	140,9±3,7	32	144,9±3,4	14	143,6±3,8	32	212,5±7,5
ML	Skupaj	117	141,0±3,2	101	145,2±3,0	79	144,5±4,5	101	211,9±8,1
Skupaj	Skupaj	125	141,1±3,2	109	145,3±3,1	86	144,7±4,5	109	212,4±8,2

N – število BM pri katerih je bila izmerjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 13: Povprečja in standardne deviacije telesnih mer (VV - višina vihra, VK - višina križa, DT - dolžina telesa, OP-obseg prsi) pri bikovskih materah z manj kot 87 % lisaste pasme odbranih za leto 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(VV)	VV (cm)	N(VK)	VK (cm)	N(DT)	DT (cm)	N(OP)	OP (cm)
ML	CE	1	143,0±0,0	1	144,0±0,0	1	140,0±0,0	1	212,0±0,0
ML	KR	11	142,1±3,6	11	145,2±2,0	11	143,4±3,9	11	211,5±8,5
ML	Skupaj	17	141,9±3,6	16	145,1±2,8	12	143,1±3,8	16	210,8±7,2
Skupaj	Skupaj	17	141,9±3,6	16	145,1±2,8	12	143,1±3,8	16	210,8±7,2

N – število BM pri katerih je bila izmerjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Telesne ocene

Povprečne ocene za telesne lastnosti okvir (OK), omišičenost (OM), oblika (OB) in vime (VI) pri odbranih bikovskih materah LS pasme v letu 2013 v Sloveniji prikazujeta tabeli 14 in 15. Za krave LS pasme so povprečja telesnih ocen prikazana v tabeli 14, povprečja telesnih ocen za krave z manj kot 87 % LS pasme pa v tabeli 15. Telesne ocene se oceni ob odbiri BM.

Tabela 14: Povprečja in standardne deviacije telesnih ocen (OK - okvir, OM - omišičenost, OB - oblika, VI - vime) bikovskih mater lisaste pasme odbranih za leto 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(OK)	OK	N(OM)	OM	N(OB)	OB	N(VI)	VI
ME	Skupaj	12	7,1±1,0	12	6,8±1,0	12	6,9±0,5	12	6,3±0,7
ME	MS	3	6,3±0,6	3	5,7±1,2	3	7,3±0,6	3	7,0±0,0
ME	PT	6	7,5±1,2	6	7,5±0,5	6	6,8±0,4	6	6,2±0,4
ME	KR	1	7,0±0,0	1	7,0±0,0	1	6,0±0,0	1	6,0±0,0
ME	LJ	2	7,0±0,0	2	6,5±0,7	2	7,0±0,0	2	6,0±1,4
ML	Skupaj	190	6,7±1,0	190	6,1±1,2	190	6,9±0,7	190	6,6±0,8
ML	MS	52	6,4±1,1	52	6,0±1,1	52	6,6±0,6	52	6,3±0,8
ML	PT	80	7,1±1,0	80	6,5±1,1	80	7,1±0,8	80	6,9±0,7
ML	CE	9	6,4±0,9	9	6,1±1,1	9	6,9±0,6	9	6,6±0,5
ML	KR	26	6,3±0,9	26	5,2±1,0	26	6,7±0,7	26	6,5±0,6
ML	LJ	23	6,4±0,8	23	5,7±1,3	23	6,7±0,8	23	6,1±0,8
Skupaj	Skupaj	202	6,7±1,0	202	6,1±1,2	202	6,9±0,7	202	6,6±0,8

N - število BM pri katerih je bila ocenjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah

Tabela 15: Povprečja in standardne deviacije telesnih ocen (OK - okvir, OM - omišičenost, OB - oblika, VI - vime) bikovskih mater z manj kot 87 % lisaste pasme odbranih za leto 2013 po zavodih in usmeritvah

USM	Zavod	N(OK)	OK	N(OM)	OM	N(OB)	OB	N(VI)	VI
ML	Skupaj	21	6,8±1,1	21	5,4±0,9	21	7,0±0,7	21	7,1±0,7
ML	MS	1	4,0±0,0	1	4,0±0,0	1	7,0±0,0	1	7,0±0,0
ML	PT	7	6,6±0,8	7	5,7±1,3	7	7,4±0,5	7	7,3±0,8
ML	CE	1	6,0±0,0	1	6,0±0,0	1	6,0±0,0	1	6,0±0,0
ML	KR	12	7,2±1,0	12	5,3±0,6	12	6,8±0,6	12	7,2±0,6
Skupaj	Skupaj	21	6,8±1,1	21	5,4±0,9	21	7,0±0,7	21	7,1±0,7

N - število BM pri katerih je bila ocenjena posamezna lastnost

* - pomen ostalih oznak je enak kot v prejšnjih tabelah